

Toeschouwer of kruisdrager?

Liturgiesuggesties:

Gezang 183: 1, 2 en 3

Psalm 107: 1 en 4

Psalm 119: 61

Leviticus 16: 20-28

Gezang 187: 1

Mattheüs 27: 27-32

Gezang 187: 3

Na verkondiging: Gezang 181: 1, 2, 3, 4, 5 en 6

Opwekking 268

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, jongelui,

In Amsterdam werd - enige tijd geleden - het Brederofestival gehouden. Het vond plaats omdat 400 jaar geleden in deze stad de grote dichter en toneelschrijver werd geboren.

Er waren allerlei attracties in de binnenstad:

- onvervalste zeventiende-eeuwse burenruzies;
- een huwelijksluiting;
- stoeten melaatsen;
- de schout en zijn rakkers op paarden;
- bedelaars en een volks gevecht.

Van alle attracties bleek er één de absolute topper te zijn:

- de ophanging van een veroordeelde op de Grimburgwal.

De afgelopen week ging in Nederland de film 'The passion of the Christ' in première. In twee uur tijd rollen de heftige beelden van een bloedende en lijdende Christus over het witte doek.

Vanuit een luie bioscoopstoel maakt Mel Gibson je toeschouwer van zijn verfilming van de laatste twaalf uren van onze Heer en Heiland.

Ik geef (vanmorgen) geen beoordeling van de film, want ik heb hem zelf niet gezien.

Wel sta ik verbaasd over de wereldwijde belangstelling van mensen - gelovig en ongelovig - voor het lijden en sterven van onze Heiland.

Bovendien vind ik het wel heel erg merkwaardig hoe mensen - met het grootste gemak - op een afstand - toeschouwer kunnen zijn bij de moeite van een ander.

In Amsterdam was het maar spel.

In de bios is het weliswaar méér.

Maar de eeuwen door hebben mensen zich staan te vergapen aan het lijden dat anderen hebben moeten ondergaan.

Zelfs aan het voltrekken van een doodvonnis.

Toeschouwers ...

*

De spanning in het paleis van Pilatus is gebroken.

Het onheil is afgewend.

“Zie, ik was mijn handen in onschuld.”

Dat is alles wat Pilatus - rechter bij de gratie van God - nog heeft te zeggen.

Opgelucht kunnen de soldaten met al hun makkers, de hele bende, nog even hun spanning afreageren op deze - in hun ogen - schijnkoning.

- Ze nemen Jezus mee.

- Ze trekken Hem zijn kleren uit.

- Ze doen Hem een scharlaken mantel om.

- Ze vlechten een kroon van dorens en zetten die op zijn hoofd.

- Ze geven Hem een riet in zijn rechterhand.

- Ze knielen voor Hem neer en bespotten Hem.

- Ze bespuwen Hem en slaan Hem op het hoofd.

- Ze trekken Hem de mantel uit en doen Hem zijn kleren aan.

- Ze leiden Hem weg om Hem te kruisigen.

De hele lijdensgeschiedenis, broeders en zusters, jongelui, bestaat uit werkwoorden.

Dát is er aan de gang!

Dát is er bezig te gebeuren!

Geen woord is overbodig.

Gods Zoon is het lijdend voorwerp van het koningsspel van een stel opgefokte Romeinse soldaten.

En Jezus ...?

Hij ondergaat ook dit lijden als het paaslam dat ter slachting wordt geleid.

“Als een schaap dat stom is voor zijn scheerders, zo deed Hij zijn mond niet open.”

“Zie, het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegneemt!”

Daar gaat Hij dan, het Lam.

Veroordeeld tot de dood aan het kruis.

Begeleid door vier soldaten en een centurio - een Romeinse hoofdman / kapitein van het leger - sleept Jezus zich voort door de straten van Jeruzalem.

Voor Jezus is geen plaats meer op deze aarde.

‘Afvoeren, die man!’

‘Weg met Jezus, de Nazoreeër, de Koning van de Joden!’

Heengeleid naar de plaats van de slachtbank: Golgotha, een heuvel even buiten de muren van de heilige stad Jeruzalem.

*

Wat moet dat, gemeente, voor Jezus niet alleen lichamelijk maar ook emotioneel een ontzettend lijden zijn geweest.

Want Jeruzalem ... dat is de stad van God.

Dat is de plaats, die hemel en aarde met elkaar verbindt.

Jeruzalem ... de heilige stad, waar de stammen van Israël naar toe gingen om elkaar en om de Here God te ontmoeten.

Díe stad ís Jeruzalem nog steeds als Jezus de Damascuspoort uitzuilt met het kruis op zijn bebloede schouders.

Uit díe stad moet Jezus .. wég.

Wég moet Hij.

Wég uit het volk en de stad en de tempel, waar zijn Vader temidden van zijn volk wil wonen.

Híer is geen plaats meer voor Hem.

Hij wordt gerekend tot de groep van misdadigers.

Dáár hoort Hij thuis.

'Wég met Hem!'

'Kruisig Hem!'

En de poortdeuren van Jeruzalem, van de stad van zijn Vader, vallen met een dreun achter Hem dicht!

*

Weg van mensen.

Weg van zijn Vader.

Hier begint voor Jezus de hel van de verlatenheid.

- Pilatus wil Hem niet.

- Herodes weet geen raad met Hem.

- De Joodse Raad heeft het doodvonnis over Hem uitgesproken.

- En de mensen, die Hem eerst zo enthousiast als hun Bevrijder ... Jeruzalem hebben binnengehaald ... ze moeten Hem niet.

Maar het diepste dat de Here Jezus heeft moeten dragen is de Gód-verlatenheid.

Het zijn Pilatus en de Joden niet, die Hem deze weg opdrijven.

Het is Gód, die Hem deze weg doet gaan.

Het is zijn Vader, die Hem als de zondebok van het volk van Israël en de hele wereld ... de woestijn van de dood in stuurt.

Voelt u en jij, hoe zwaar dit lijden moet zijn geweest?

Hoe emotioneel, hoe geestelijk Jezus heeft moeten lijden?

*

Het was de gewoonte, dat een kruiseling zélf de dwarsbalk van het kruis naar de plaats terechtstelling droeg.

Dat is Jezus niet bespaard gebleven.

Ook op zijn opengescheurde, bebloede rug woog het zware hout.

Als een tweede Isaäk draagt Hij zélf het offerhout de Moria op.

Daar gáát Jezus.

Nauwelijks is Hij de stadspoort uit ... of daar gebeurt het.

Hij kán niet meer.

Onder de zware last van het kruishout zakt Hij in elkaar.

Geen wonder.

Na een vreselijke nacht vol afmattende verhoren ...

Na een vreselijke nacht van bespottung en van geseling ...

Het heeft er alle schijn van, dat Jezus Golgotha niet zal halen.

Is dit het einde?

Wordt dit zijn einde?

*

De hoofdman zit met een probleem.

Wat moet hij doen?

Wie moet die kruisbalk van Jezus overnemen?

- Een Romeinse soldaat het kruis van een verachte Jood laten dragen?

Geen denken aan.

- Een Jood op het Paasfeest met een kruis verontreinigen?

Dat is vragen om moeilijkheden.

Juist op het goede moment komt er een man hun uitvaart tegemoet.

Hij komt als geroepen.

“Zij troffen iemand ... “ vertelt ons Mattheüs.

Heeft ooit iemand het zó getroffen als een zekere Simon van Cyrene?

*

Ik heb mij, broeders en zusters, jongelui, afgevraagd waarom de Romeinse soldaten juist Simon troffen om het kruis van Jezus over te nemen?

Waarom greep die hoofdman nu juist die voorbijganger?

Er is een verklaring voor, die ik u en jou (vanmorgen) niet wil onthouden.

Die verklaring zegt zoets als:

Simon valt op ... tussen al die mensen langs de kruisweg.

Simon is namelijk ... een neger, een zwarte, een kleurling.

Simon komt immers uit ... Cyrene.

En Cyrene was een stad aan de kust van Noord-Afrika.

In de landstreek Lybië.

Ten westen van Egypte.

De mensen uit die streek waren Moren, negers.

Denk maar aan dat liedje:

Moriaantje, zo zwart als roet.

Ging uit wandelen, zonder hoed.

Simon van Cyrene is zoveel als:

Simon, uit Afrika.

Simon, de moorman.

Simon, de neger.

In Handelingen 13 lezen we zijn christelijke naam: Simeon.

Simeon, genaamd Niger.

Simeon, met als bijnaam: de neger.

Waarom was Simon eigenlijk in Jeruzalem?

Het zou heel goed kunnen dat deze Simon een Jóód uit Cyrene was en dat hij in Jeruzalem was om daar - met vele anderen - het Joodse paasfeest te vieren.

We weten, dat er in Cyrene een flinke Joodse gemeenschap, een kolonie, moet zijn geweest.

Maar het is nog maar de vraag of Simon een Jood is geweest.

We lezen immers dat hij die morgen van de kruisiging ... van het land kwam.

Een echte Jood zou dat nooit op een feestdag doen.

Werken op het land als de Paasviering in volle gang is ...?
Dat is zoiets als boodschappen doen op een koopzondag.
Dat doe je als gelovige niet.
Sterker nog ... wat Simon doet is de Joodse wet overtreden.
Nou daar moet je mee oppassen.
Dat kon je - in die tijd - een fikse boete opleveren.
Bovendien ... Simon heeft zijn kinderen Latijnse namen gegeven: Alexander en Rufus.
Een echte Jood zou dat nooit van z'n leven doen.

Alles is er voor te zeggen dat Simon van Afrika ... geen gelovige Jood was.
Wel iemand die een graantje wilde meepikken van de Romeinse bezetting van Jeruzalem.
Een gastarbeider, die met zijn gezin uit Afrika naar het centrum van het Midden Oosten was verhuisd.

Een stukje grond gehuurd - even buiten de stadsmuren van Jeruzalem.
En op die morgen van de kruisiging naar z'n volkstuintje geweest.

Nu dan, Simon valt als kleurling óp tussen al die mensen op de kruisweg van Jezus.
Hém konden de Romeinen als kruisdrager uitkiezen.
Geen Romein.
Geen Jood.
'Hé, jij daar. Neger!'
Simon van Cyrene droeg het kruis van Jezus ... omdat hij een kleurling was.
Rassendiscriminatie op de kruisweg.

*

Maar ... Simon, gemeente, wil niet.
Hij moet naar huis, zijn werk, zijn afspraken.
Hij verzet zich tegen zijn roeping.
Nee, Simon denkt er niet aan die zware kruisbalk naar Golgotha te slepen.
Wat heeft hij bovendien met die Jezus van Nazareth en zijn kruis te maken?
Maar ... Simon móet!
Een flinke vuistslag - desnoods - breekt z'n verzet.
"Zij presten hem."
Ze dwongen hem er toe.
Wat zal Simon - met die zware kruisbalk op zijn schouders en die joelende menigte achter zich - die bleke bloedende man vóór hem ... verwenst hebben!
Dat werkwoord 'pressen' - Mattheüs en Marcus gebruiken dat woord - is een technische term voor het vorderen van mensen en dingen voor het Romeinse leger.
Het woord geeft iets ook weer van hoe Simon zich moet hebben gevoeld die dag.
Simon van Cyrene, de neger, draagt het kruis van Jezus Christus niet uit eigen vrije wil en keus.
Hij wordt gedwongen om kruisdrager te worden.
Gedwongen door ... de Romeinse soldaten?
Nee, uiteindelijk gedwongen door ... God!
God schakelt Simon in.

Zijn taak stond al beschreven in het Oude Testament.

*

Toeschouwer of kruisdrager?

Stel, broeders en zusters, jongelui, dat u en jij en ik daar nou eens langs die kruisweg stonden ...

Wie van ons zou vrijwillig het kruis van Jezus willen overnemen?

Wie van ons wil er te maken hebben met dat kruis en met het lijden van Jezus?

Wie durft er?

Wie is er niet bang om onder dat kruis te bezwijken?

En dan ook nog al die mensen om je heen.

Ze wijzen je na ...

Ze bespuwen en bespotten je ...

Je zou je er toch voor schamen ...

Christen-zijn?

Nee, ik wil niet, ik kan niet, ik durf niet.

Het kan niet anders ...

Je loopt, jongelui, een risico ... als je binnenkort de film over het lijden en sterven van Jezus gaat zien.

De film 'The passion of the Christ' stelt je voor de keus.

Of je blijft een oppervlakkige toeschouwer ...

Of je wordt een kruisdrager.

God roept je daartoe.

De Heilige Geest dwingt je desnoods daartoe.

Want als je aan de beurt bent, dan helpt het niet ... dat je alleen maar op een afstand toeschouwer wilt blijven.

Dan krijg je - of je nu wilt of niet - met Jezus te maken.

Soms op een hardhandige manier.

Toeschouwers moeten altijd uitkijken, als Jezus met Zijn kruis in de buurt is!

*

Het is natuurlijk geen 'toeval' dat Simon juist op dát moment van het land móest komen.

In het derde boek van de Bijbel, in Leviticus 16 vers 21 lezen we dat de zondebok, waarover al de ongerechtigheden en overtredingen van het volk zijn beleden ... door iemand, die daarvoor gereed staat, naar de woestijn wordt gebracht.

Nu, die iemand, die daarvoor gereed staat, die daarvoor geroepen en aangewezen wordt ... is Simon van Cyrene.

Hij moet het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegneemt, de zondebok Jezus, brengen naar de woestijnheuvel Golgotha.

De plaats waar het oordeel van God over de zonde voltrokken zal gaan worden.

Simon ís ... die iemand.

Hij wordt - van Godswege - daartoe aangewezen.

Geprest, gedwongen, desnoods.

Maar voortaan zal zijn naam voor altijd verbonden blijven aan die van de Here Jezus.

Simon van Cyrene, de man de van het land kwam, de gekleurde voorbijganger ... hij wordt in het heilswerk van God ingeschakeld.
Dat is, broeders en zusters, jongelui, het wonder ...
Hoe God mensen inschakelt in zijn plan met deze wereld.
Hoe God mensen - onder de last van het kruis - tot geloof kan brengen.

*

Want het levensverhaal van Simon van Cyrene gaat verder dan die Goede Vrijdag in Jeruzalem.

Simon droeg het kruis niet, omdat hij een discipel van Jezus was ...

Simon wérd discipel, omdat het kruis van Jezus heeft gedragen.

In het evangelie naar de beschrijving van Marcus lezen we dat Simon ook genoemd wordt: de vader van Alexander en Rufus.

Dat zijn namen die de eerste lezers van het evangelie bekend moeten zijn geweest. Leden van de eerste christen-gemeente in Rome.

Zo lezen we bijvoorbeeld dat Paulus in Romeinen 16 vers 13 de groeten doet aan een zekere Rufus en zijn moeder.

Er zijn uitleggers die menen dat dit deze Rufus ... één van de zonen van Simon van Cyrene moet zijn geweest.

Er wordt ook in uw bijbeltje van de ene tekst naar de andere verwezen.

Ik heb dat niet kunnen nagaan, maar ik geloof het graag.

In ieder geval is het gedwongen kruisdragen van deze Afrikaan ... hem en zijn gezin tot een zegen geweest.

Na jaren praten ze er nog over in de familie:

'Vader kwam met Jezus in aanraking ...'

Als voorbijganger - komende van het land.

Op weg naar huis. Onverwacht ...

Hij zag dat hoofd vol bloed en wonden.

Hij zag die ogen ... die zijn aandacht vasthielden.

Het bracht hem op de knieën.

Het kruisdragen heeft ons hele leven veranderd.

Wat mogen we daar God daar dankbaar voor zijn.'

Paulus, de apostel, is blijkbaar kind aan huis geweest bij de familie van Simon van Cyrene.

Zijn vrouw en beide zoons zijn bekende christenen geworden.

Onder hen die gezegend worden onder het kruis staat ook het hoofd van hun gezin.

En tenslotte wij, broeders en zusters, jongelui.

Blijven we toeschouwer of worden we - met Simon - kruisdrager?

(Vanmorgen) komt Jezus ook op onze levensweg.

Wat is onze houding tegenover Jezus en het kruis?

Zijn we bereid om Zijn kruis op ónze schouders te nemen?

Zijn we bereid om deel te nemen aan zijn lijden en sterven?

Of blijven we als toeschouwer aan de kant van de lijdensweg staan?

Het kruis van Jezus Christus ...

Dat is het dieptepunt van onze zonden, onze opstand, onze vijandschap tegen God.
Het kruis laat ons weten: We hebben onze Redder aan het kruis geslagen!

Zo dwaas, zo eigenzinnig, zo zijn wij mensen.

“t En zijn de Joden niet Heer Jesu die u kruisten.”

Ik ben het.

Ja, ik ben niet beter dan al die toeschouwers langs de weg van het lijden en sterven.

Maar datzelfde kruis is, beste mensen, ook het hoogtepunt van Gods liefde en van Gods genade.

God heeft ons Zijn Zoon gegeven om te lijden en te sterven ... voor óns.

Hij wist dat dit met Hem zou gaan gebeuren.

En Hij heeft Zijn Zoon, Zijn Enige, die Hij liefhad, niet gespaard.

Dat het zo moest zijn en dat God deze weg van de zondebok heeft gekozen ... is het hoogtepunt van zijn onpeilbare liefde.

The passion of the Christ - Het lijden en sterven van de Christus - vraagt om ... geloof.

Geloof in de ernst van de zonde.

Geloof in de onpeilbare liefde van God.

Geloof in Jezus Christus als de enige Redder van je leven.

Geloof om je eigen kruis te dragen.

Kruisdragen is niet ... het werk van Jezus overnemen.

Wie zou dat ook kunnen.

Wie van ons zou de toorn van God kunnen dragen?

Kruisdragen is wel zijn kruis van smaad en lijden op je nemen.

Jezus zei eens tegen zijn discipelen: “Indien iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij.” (Matth. 16: 24 en Mark. 8: 34).

Jezus bedoelde daarmee ... dat je het als volgeling van Hem het niet gemakkelijk zult krijgen in de wereld.

Verdrukking en vervolging zal je niet bespaard blijven.

Maar - wat je in het leven ook zal overkomen ...

Hoeveel lijden om Christus' wil je ook zult moeten dragen ...

Bij Hem is kracht.

Bij Hem ervaar je ook Gods zegen.

Laten we samen bidden:

Here Jezus,

Het is onvoorstelbaar wat U voor ons hebt moeten lijden.

Lichamelijk - tot bloedens toe - bezweken onder de dwarsbalk van het kruis.

Maar ook geestelijk, emotioneel.

Van mensen en van God verlaten ben U ... helemaal alleen die weg naar Golgotha gegaan.

Als het Lam van God dat de zonden der wereld wegneemt.

Uw lijden en uw sterven vraagt om ons geloof.
Geloof in de toorn van de Vader over de zonde.
Geloof in de onpeilbare liefde van U.

Wanneer onze ogen en ons hart daarvoor zijn open gegaan ...
mogen wij - net als Simon van Cyrene - kruisdragers van U zijn.
Ook ons zal het lijden - om wille van Uw naam - niet bespaard blijven.
We ervaren daar in onze wereld steeds meer van.
Bedreiging, vervolging, achterstelling ... het wordt ook ons niet bespaard.
Geef ons in dit alles de kracht en de moed om te blijven geloven.
En zegen ons en onze kinderen ... voor elkaar en voor anderen.

We bidden U ook voor al die mensen die de komende tijd de film over het lijden van
de Christus gaan zien.
Geef dat de boodschap van de film hun hart mag raken.
Dat ze van toeschouwers ... volgelingen van Jezus mogen worden.

Amen.

Ds. Jan K.C. Kronenberg, Haarlem 4 april 2004

! Graag een mailtje wanneer deze preek in een gemeente wordt gelezen. !

Ik kan U
op uw kruisweg niet volgen
zelfs de man die het meeste deed
die uw kruis heeft gedragen
volgde U
zonder te weten

ik kan U niet volgen
maar stap voor stap
brengt uw weg
U naar mij toe
stap voor stap
naar mijn hart
stap voor stap
de heuvel op
waar ons aller donker
U
in drie uren duister verstikt

hoor hoe de hamer slaat
uw wonde
ben ik

Nel Veerman (Uit: Nacht en dag)

“Toen zij heengingen, troffen zij iemand uit Cyrene aan, Simon genaamd; die presten zij om zijn kruis te dragen.”
(Mattheüs 27 vers 32)

“En zij presten een voorbijganger om zijn kruis te dragen, een zekere Simon van Cyrene, die van het land kwam, de vader van Alexander en Rufus.” (Marcus 15 vers 21)

“En toen zij Hem wegleidden, grepen zij een zekere Simon van Cyrene, die van het land kwam, en legden hem het kruis op om achter Jezus aan te dragen.” (Lucas 23 vers 26)

“Nu waren er te Antiochië in de gemeente aldaar profeten en leraars, namelijk: Barnabas, Simeon, genaamd Niger, Lucius van Cyrene, Manaën, de zoogbroeder van Herodes, de viervorst, en Saulus.” (Handelingen 13 vers 1)

“Groet Rufus, de uitverkorene in de Here, met zijn moeder, die ook voor mij een moeder is.” (Romeinen 16 vers 13)